

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

žalobce: **W. B.**
zastoupen obecnou zmocněnkyní M. B.

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
sídlem Hradčanské nám. 5, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 1. 2020, č. j. 300334/2020-VO,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 1. 2020, č. j. 300334/2020-VO, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 3 000 Kč, a to do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku do rukou jeho zástupkyně.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobce podal dne 22. 7. 2019 žádost o udělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie. Tuto žádost Velvyslanectví České republiky v Tunisu (dále též jen „velvyslanectví“) zamítlo, neboť dospělo k závěru, že žalobce uzavřel manželství s občankou ČR účelově, aby získal pobytové oprávnění. Uvedeným jednáním žalobce obcházel zákon a naplnil proto důvod pro zamítnutí žádosti dle § 20

odst. 5 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

2. Žalobou napadeným rozhodnutím žalovaný rozhodl v souladu s § 180e odst. 6 zákona o pobytu cizinců o žádosti žalobce o nové posouzení důvodů neudělení víza tak, že neudělení krátkodobého víza velvyslanectvím, č. žádosti 201907220001, je v souladu s § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce konstatoval, že byl napadeným rozhodnutím poškozen na svých právech, a proto jej napadá žalobou. Žalobce má za to, že rozhodnutí o neudělení víza je v rozporu s právními předpisy, protože závěr o účelovosti sňatku je nesprávný a navíc učiněný na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu.
4. Žalobce předně nesouhlasí se způsobem, jakým se žalovaný vypořádal s rozporů v jeho výpovědi a ve výpovědi jeho manželky. Poukazuje na určité konkrétní rozporů, ačkoliv není zřejmé, jak byly odpovědi žalobce a jeho manželky při výpovědi hodnoceny jako celek. Některé z uvedených rozporů přitom vůbec rozporů nebyly a odpovědi manželů se spíše vzájemně doplňovaly. Žalobce rovněž poukazuje na skutečnost, že otázky byly kladeny v rozdílných jazycích, což ztěžuje možnost posouzení tvrzených rozporů. Z napadeného rozhodnutí naopak neplyne, zda byla v některých odpovědích nalezena shoda, zda šlo o významné či podružné skutečnosti, a jaké to mělo vliv na konečné hodnocení žádosti o udělení krátkodobého víza.
5. Žalobce na podporu svých tvrzení cituje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015 - 30, dle kterého nelze pohovory vyhodnocovat paušálně pouze formou vyhledávání rozporů plynoucích z prostého jazykového vyjádření opovědí. Je nezbytné posuzovat odpovědi ve svém celku a je třeba vzít v potaz i různé kulturní a společenské prostředí, v němž osoby před sňatkem žily, a to s ohledem na různé názírání identických otázek z pohledu muže a ženy z hlediska významu, který mohou určitým skutečnostem více či méně přikládat. Nedostatečné je naopak posouzení pohovorů pouze formálním způsobem. Pokud se tedy manželé neshodují v důležitých osobních informacích, měl by správní orgán nejprve vyložit, které osobní informace považuje za důležité pro posouzení žádosti, a teprve poté konkrétně vyložit, zda jsou v dané věci tato kritéria naplněna. Žalobce současně odkázal na závěrečné stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 3. 7. 2013, sp. zn. 6312/2011/VOP/PN (dostupné na eso.ochrance.cz), z něhož plyne, že správní orgány by neměly přisuzovat sebemenšímu rozporu nepatřičný význam. Musí naopak přesvědčivě doložit existenci relevantního důvodu pro zamítnutí žádosti o vízum z důvodu obcházení zákona. Nemůže-li tak správní orgán učinit, měl by žádosti vyhovět.
6. Žalobce se domnívá, že závěry v právě uvedeném rozsudku NSS jsou plně aplikovatelné i v projednávané věci. Namítl, že napadené rozhodnutí není dostatečně odůvodněné a není tedy přezkoumatelné, protože žalovaný z celého komplexu pokládaných otázek vyhledal pouze některé odpovědi, z nichž dovozuje rozporů, avšak nehodnotí i odpovědi na zbylé otázky.
7. Žalobce poukazuje na skutečnost, že žádal o udělení krátkodobého víza již třikrát, přičemž odůvodnění rozhodnutí o neudělení víza je totožné jako u dříve podaných

žádostí, aniž by žalovaný hodnotil vývoj vztahu mezi manželi. Manželka navíc žalobce osobně několikrát navštívila v zemi jeho původu.

8. Namítl také, že žalovaný použil soubor indikativních kritérií dle *Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě č. COM (2014) 604 final* účelovým způsobem. Žalovaný se dle žalobce více nezabýval reálnou možností manželů přijmout dlouhodobý finanční závazek, ačkoliv věděl, že žalobkyně pečuje o nezletilé děti a žalobce nemůže se svou ženou započít společné soužití, protože žalovaný mu v tom brání. Přijetí společného závazku by se proto za takové situace jevílo krajně nezodpovědným. Žalovaný dále jednou větou uvedl, že sňatek se uskutečnil v srpnu 2018 a manželství netrvá dlouhou dobu, ovšem více nerozvedl, jak tato skutečnost ovlivnila napadené rozhodnutí. Žalobce se naopak domnívá, že skutečnost, že i po roce a půl přes kladené překážky usiluje o společný život, dokládá jeho vážný úmysl zahájit faktické soužití.
9. Žalobce ke sporné otázce začátku jejich vztahu uvedl, že oba během pohovorů sdělili, že se seznámili prostřednictvím sociální sítě a komunikovat spolu začali zhruba rok a půl před uzavřením sňatku, přičemž o jeho uzavření spolu hovořili již před jejím příjezdem do Tuniska.
10. Žalovaný zhodnotil dle žalobce jako rozpor také odlišné odpovědi na dotaz ohledně počtu návštěvníků svatby. Namítl, že se jedná o těžko kvantifikovatelné údaje, jelikož nelze jednoduše „[...] najít shodu v tom, zda na hektické arabské svatbě bylo účastno sto či sto padesát návštěvníků.“ Žalobce dále nesouhlasí s posouzením schopnosti manželů dorozumívat se. Namítá, že v digitální době 21. století lze stěží posuzovat tuto schopnost na základě zadání sepsat rukou dopis v anglickém jazyce, a to i s ohledem na skutečnost, že žalobcovým rodným, prvotně vyučovaným a jediným zvládnutým písmem je arabština. Současně namítl, že závěr žalovaného, že „věkový rozdíl 16 let lze z pohledu arabských kultur považovat za nekonvenční“, je v rozporu se zákazem diskriminace dle bodu 3.2 *Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě č. COM (2014) 604 final*.
11. Žalobce uzavřel, že v jeho případě nebyly naplněny podmínky pro zamítnutí žádosti o udělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana ČR. Velvyslanectví České republiky v Tunisu neprokázalo, že sňatek žalobce s jeho manželkou byl uzavřen výlučně s cílem získání práva volného pohybu a pobytu na území členských států EU, aniž by manželé měli v úmyslu vést společnou domácnost. Napadené rozhodnutí, kterým žalovaný shledal neudělení víza v souladu s § 20 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, žalobce považuje za nezákonné. Navrhl proto, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

12. Žalovaný ve svém vyjádření setrval na závěrech, k nimž dospěl v žalobou napadeném rozhodnutí. Konstatoval, že napadené rozhodnutí je řádně právně a věcně odůvodněno a vychází z řádně zjištěného skutkového stavu. Během vízového řízení byl s žalobcem a jeho manželkou proveden pohovor, který splňuje náležitosti dle § 57 zákona o pobytu cizinců a velvyslanectví doložitelným způsobem ověřovalo, zda mezi manželi existuje jazyková bariéra. Žalovaný také uvedl, že vycházel z vlastních úvah a hodnocení a napadené rozhodnutí není pouhou kopií prvostupňového rozhodnutí.
13. Žalovaný rovněž uvádí, že dokumenty o vzájemné komunikaci mezi manželi a fotografie ze svatby, které dle tvrzení žalobce měla jeho manželka předat při pohovoru, nebyly

předloženy společně s vízovým spisem, z něhož žalovaný v projednávané věci vycházel, a žalobce je nepřiložil ani k žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza.

14. Žalovaný navrhl, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Ústní jednání

15. Během soudního jednání konaného dne 28. 7. 2021 obecná zmocněnkyně žalobce sdělila, že žalobce žádal o udělení krátkodobého víza již pětkrát, vždy neúspěšně. Vyjádřila se proto i k důvodům neudělení krátkodobého víza obsaženým v pozdějších rozhodnutích velvyslanectví, která nicméně nejsou součástí soudního přezkumu v projednávané věci. Obecná zmocněnkyně uvedla, že se domnívá, že velvyslanectví neposkytuje žalovanému všechny podklady, které má k dispozici. Ke každé jednotlivé žádosti žalobce spolu s obecnou zmocněnkyní přikládají letenky, komunikaci a fotoalbum. Velvyslanectví ale tyto podklady zhodnotilo tak, že si zaměstnanec velvyslanectví osobně prohlédl jejich obsah na mobilním telefonu, nicméně nikdy nepožadovalo např. předání v písemné podobě. K fotografiím ze svatby sestry žalobce, která měla proběhnout společně se svatbou žalobce a obecné zmocněnkyně, uvedla, že dané fotografie nejsou relevantní v projednávané věci, a proto se o této skutečnosti ani nezmiňovali. Pokud tuto skutečnosti později uvedla obecná zmocněnkyně v pohovoru, zdůvodňovala tím skutečnost, že se s žalobcem vzali již při příležitosti jejich prvního setkání. Obecná zmocněnkyně uvedla k vysokému rozdílu mezi jejím věkem a věkem žalobce, že se nejedná o výjimku, ale takových párů existuje více, a to i v okolí obecné zmocněnkyně. Domnívá se dále, že jde o soukromou věc, zda s žalobcem plánují založit vlastní rodinu, a nevidí v tom s ohledem na svůj věk problém. Obecná zmocněnkyně se vyjádřila také k jazykové bariéře, kterou žalovaný označuje za jeden z důvodů pro neudělení krátkodobého víza. V době jejich seznámení opravdu žalobce ani obecná zmocněnkyně neuměli anglicky, a proto se přirozeně dorozumívali s pomocí překladáče, což obecná zmocněnkyně uvedla i při prvním pohovoru na velvyslanectví. Nyní se tento jazyk učí především vzájemnou komunikací, spolu si však rozumí, jsou schopni se dorozumět a diskutovat spolu o důležitých tématech. Pokud by tomu tak nebylo, nemohli by spolu uzavřít manželství, požádat o udělení krátkodobého víza a zařídit cestu obecné zmocněnkyně do Tuniska či svatbu. Nesouhlasí rovněž se závěrem žalovaného, že žalobce se prostřednictvím uzavření manželství s obecnou zmocněnkyní snaží pouze získat pobytové oprávnění ve státě Evropské unie. Žalobce má sice část své rodiny ve Francii a jeho otec mu nabízel, že by mohl odcestovat do Francie a převzít tam jeho pracovní pozici, neboť měl v plánu uchýlit se na důchod zpět do Tuniska. Žalobce tuto nabídku nicméně odmítl, protože nechce do Francie, ale do České republiky, aby zde mohl žít s obecnou zmocněnkyní jako svou manželkou.

16. Pověřený pracovník žalovaného nad rámec vyjádření k žalobě uvedl, že předmětem soudního přezkumu v projednávané věci je napadené rozhodnutí, č. j. 300334/2020-VO, a řízení, které předcházelo jeho vydání. Některé z vyřčených skutečností proto nejsou v projednávané věci relevantní. Správní orgány vycházely z řádně zjištěného skutkového stavu a postupovaly dle tzv. indikativních kritérií upravených ve sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě č. 313 (2009) nebo č. 604 (2014). Vycházely z celkového vývoje vztahu, kdy rozpory bylo možné shledat již v tvrzeném okamžiku seznámení na sociální síti. Velvyslanectví vyzvalo žalobce, aby předložil vzájemnou komunikaci, z níž by bylo možné ověřit, že vztah trval právě od tvrzeného časového okamžiku, avšak ten

tuto komunikaci nepředložil. Pochybný byl i způsob seznámení žalobce s jeho manželkou. Pověřený pracovník žalovaného odkázal na rozsudek Městského soudu v Praze, sp. zn. 14 A 190/2018, z něhož má plynout, že okolnosti seznámení manželů mohou být rozhodné pro posouzení účelovosti manželství, protože mohou vypovídat o úmyslu manželů vést řádný rodinný život. Virtuální kontakt přitom musí splňovat určité parametry, má-li být postaven na roveň osobnímu kontaktu. Manželka žalobce současně přiznala, že byla v době seznámení členkou skupiny na sociální síti, která měla sloužit k seznámení s muži z Tuniska a má kamarádku, která má také za manžela Tunisana. Žalobce neměl potřebu se před uzavřením manželství osobně setkat se svou budoucí manželkou a vést společnou domácnost, což dle pověřeného pracovníka žalovaného nasvědčuje tomu, že se nezajímal o to, jak by probíhal společný život manželů v ČR. Žalobce současně uvedl nepravdivou informaci, neboť sdělil, že bývalý manžel souhlasí s tím, že žalobce bude sdílet společnou domácnost s jeho dětmi, ačkoliv manželka vypověděla, že jí není známo, co si o tom bývalý manžel myslí. Další spornou skutečností má být, že manželka žalobce původně sdělila, že cestovala do Tuniska na svatbu sestry žalobce a velvyslanectví proto požadovalo, aby tuto skutečnost doložila např. za pomoci fotografií ze svatby, což se nicméně nestalo. Pověřený pracovník žalovaného se vyjádřil také k jazykové bariéře mezi manželi a uvedl, že správní orgány prokázaly existenci této bariéry. Žalobce byl vyzván k sepsání dopisu, který byl nesrozumitelný, a ani pohovory s ním nebylo možné vést v anglickém jazyce. Žalovaný hodnotil i sociálně-ekonomickou situaci žalobce, přičemž z rozsudku Krajského soudu v Plzni, sp. zn. 57 A 131/2015, má plynout, že je legitimní se touto skutečností zabývat. Žalobce není v dobré sociálně-ekonomické situaci. Pracuje jako taxikář bez pracovní smlouvy, nevlastní žádnou nemovitost a jeho situace tak není stabilní. Ani manželka žalobce se nenachází v dobré sociálně-ekonomické situaci v důsledku svého nízkého příjmu ze zaměstnání a nákladů na bydlení a výživu svých třech dětí. Žalovaný proto zpochybnil možnost žalobce mít se svou manželkou další dvě děti. Žalobce rovněž neumí český jazyk a pověřený pracovník žalovaného odkázal na rozsudky Městského soudu v Praze, sp. zn. 9 A 213/2018, a Krajského soudu v Ostravě - pobočka Olomouc, sp. zn. 72 A 8/2020, v nichž soudy dospěly k závěru, že pokud žadatel nejeví snahu učit se český jazyk, naznačuje tím, že nestojí o život v ČR. Žalobce by přitom měl již dosáhnout určité úrovně v českém jazyce, pokud tvrdí, že vztah trvá již od roku 2016. Odkázal rovněž na rozsudek Krajského soudu v Praze, sp. zn. 44 A 65/2019, v němž se soud vyjádřil k možnosti prokázat účelovost manželství. Konstatoval, že účelovost není možné z povahy věci prokázat, může pouze vyplývat z určitého souhrnu skutkových okolností, které při použití pravidel logiky a pravděpodobnosti, nasvědčují tomu, že se věci patrně mají jinak, než jak se navenek jeví. Tvzení žalobce jsou proto dle pověřeného pracovníka žalovaného ve svém celku účelová, jejich cílem je vytvoření dojmu, že žalobce chce vést řádný rodinný život. Pravděpodobnost nicméně nenasvědčuje tomu, že skutečnost je taková, jak žalobce se svou manželkou tvrdí. Pověřený pracovník žalovaného následně shrnul, že napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné, obsahuje vlastní úvahy a navrhuje proto, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

17. Krajský soud následně provedl důkaz fotografiemi, které žalobce přiložil k žalobě. K dotazu soudu, zda se jedná o fotografie z jejich svatby, obecná zmocněnkyně sdělila, že jde o fotky jak ze svatby, tak například z cestování po Tunisku. Pověřený pracovník žalovaného se s fotografiemi seznámil a konstatoval, že vážně míněná tuniská muslimská svatba takto nevypadá. Současně poznamenal, že žalovaný ve svých rozhodnutích

poskytuje jakýsi návod, co by žadatelé měli k žádosti předložit, aby tak doložili skutečnosti, které správní orgány považují za rozporné s reálným stavem. Žalovaný proto v průběhu správního řízení vyzval žalobce, aby v případě další žádosti doložil fotografie ze svatby své sestry, o níž tvrdil, že se konala společně se svatbou žalobce. Žalobce tak nicméně neučinil a ani mezi předloženými fotografiemi se nenachází. Obecná zmocněnkyně k dotazu soudu, zda součástí předložených fotografií je i dokumentace svatby sestry žalobce, potvrdila, že uvedená svatba není zachycena na těchto fotografiích.

18. V reakci na sdělení pověřeného pracovníka žalovaného zástupkyně žalobce uvedla, že při každé žádosti žalobce dokládá všechny povinné dokumenty a spolu s nimi i většinu dokumentů, které jsou na webových stránkách velvyslanectví označeny jako podpůrné. Velvyslanectví nicméně nikdy žalobci nesdělilo, jaké dokumenty považují za relevantní, a které má předložit společně s případnou další žádostí o udělení krátkodobého víza. Žalobce přitom při každé své žádosti předložil celé album fotografií, tedy včetně fotografií ze svatby sestry žalobce. Obecná zmocněnkyně posléze reagovala na jednotlivé rozpory, které ve své úvodní řeči vyložil pověřený pracovník žalovaného.
19. Krajský soud naopak neprovedl důkaz fotokopii konverzace žalobce s jeho manželkou na sociální síti Facebook, které byly rovněž přiloženy k žalobě. Shledal totiž, že provedení tohoto důkazu by již překračovalo rámec toho, co lze po soudech ve správním soudnictví legitimně požadovat. Správní soudy jsou sice oprávněny doplňovat dokazování provedené ve správním řízení, provádění důkazů ve správním soudnictví by však mělo mít spíše výjimečný charakter. Řádné provedení nalézacího řízení je především úkolem správních orgánů a není úkolem správních soudů zcela nahrazovat jejich činnost.
20. Pověřený pracovník žalovaného následně navrhl, aby krajský soud provedl důkaz svědeckou výpovědí bývalého manžela zástupkyně žalobce, a to za účelem odstranění nejasností týkajících se jeho souhlasu s tím, že by žalobce měl sdílet společnou domácnost s jeho dětmi. Krajský soud ani tomuto důkaznímu návrhu nevyhověl, neboť přínos výpovědi daného svědka pro posouzení této věci by byl mizivý. Podstatné je, zda ve vztahu k nastolené otázce existuje rozpor mezi tvrzeními žalobce a jeho zástupkyně; pro ověření této skutečnosti pak postačí porovnat jejich výpovědi ve správním řízení, není třeba kvůli tomu vyslechnout rovněž přechodního manžela zástupkyně žalobce.

V. Posouzení věci krajským soudem

21. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalovaného. Žalobu shledal důvodnou.
22. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí, jímž žalovaný potvrdil rozhodnutí velvyslanectví o neudělení krátkodobého víza žalobci. Podle správních orgánů se žalobce dopustil obcházení zákona s cílem získat vízum k pobytu na území tím, že uzavřel účelový sňatek. Správní orgány tedy aplikovaly § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců, podle něž

„[c]izinci, který žádá o krátkodobé vízum jako rodinný příslušník občana Evropské unie a sám není občanem Evropské unie a hodlá doprovázet občana Evropské unie na území nebo

následovat občana Evropské unie, který na území pobývá, se krátkodobé vízum neudělí, jestliže

e) se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.“

23. Velvyslanectví vyhodnotilo manželství žalobce s občankou ČR jako uzavřené za účelem požívat práva volného pobytu a pohybu zaručeného směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále též jen „směrnice“), a zákonem o pobytu cizinců, jež by mu jinak nepříslušela.
24. Žalobce předně namítl, že napadené rozhodnutí nelze považovat za dostatečně odůvodněné a je tedy nepřezkoumatelné. Uvedl, že žalovaný z celého komplexu pokládaných otázek vyhledal pouze některé odpovědi, z nichž dovozuje rozpory, avšak nehodnotí i odpovědi na zbylé otázky. Dle žalobce nelze z napadeného rozhodnutí dovodit, zda byla v některých odpovědích na otázky nalezena shoda, zda šlo o významné či podružné skutečnosti a jaký to mělo vliv na hodnocení žádosti o udělení krátkodobého víza. Žalobce současně odkázal na rozsudek NSS ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015 – 30, z něhož má plynout, že žalovaný postupoval v projednávané věci způsobem, který NSS v právě uvedeném rozsudku kritizoval jako nedostatečný (v podrobnostech k obsahu rozsudku viz bod 5 odůvodnění rozsudku).
25. Krajský soud proto v následující části posoudil, zda je napadené rozhodnutí náležitě odůvodněno a dospěl k závěru, že tomu tak není. Žalovaný shledal, že se žalobce dopustil obcházení zákona o pobytu cizinců tím, že účelově uzavřel manželství s občankou ČR (obecnou zmocněnkyní, která jej v tomto soudním řízení zastupuje), na podkladu níže popsaných důvodů.
 - Předně jsou nejasné okolnosti seznámení žalobce s jeho současnou manželkou. Žalobce ve výpovědi při podání první žádosti o udělení krátkodobého víza sdělil, že se s manželkou znají od roku 2016, ačkoliv posléze uvedl, že v daném roce pouze zaslal manželce žádost o přátelství na sociální síti, k jejímu přijetí však došlo až v roce 2017. Velvyslanectví přitom žalobce vyzvalo, aby při své žádosti doložil vzájemnou konverzaci na sociální síti z předmětných let, aby byly okolnosti seznámení páru postaveny najisto.
 - Manželka žalobce dále při pohovoru k první žádosti o udělení krátkodobého víza uvedla, že při své první cestě do Tuniska původně jela na svatbu žalobcovy sestry. Otec žalobce by se nicméně nemohl zúčastnit svatby v původně plánovaném pozdějším termínu, a z tohoto důvodu se konala svatba žalobce a jeho manželky při příležitosti jejich prvního setkání společně se svatbou sestry žalobce. Žalobce však při první žádosti tyto skutečnosti nesdělil. Žalobce se s manželkou současně neshodl v počtu účastníků svatby; manželka uvedla, že se jí zúčastnilo 50 až 100 hostů, žalobce uvedl, že 150. Velvyslanectví proto žalobce vyzvalo, aby při své další žádosti doložil průběh obou svateb za pomoci fotografií.
 - Žalobce rovněž nebyl schopen prokázat, že je způsobilý komunikovat spolu s manželkou ve stejném jazyce a že je tak schopný vést se svou manželkou dialog na vážnější témata společného života. Velvyslanectví jej vyzvalo, aby sepsal dopis adresovaný své manželce, žalobce však dle správních orgánů zvládl napsat „těžko srozumitelný text o 4 řádcích

v angličtině na úrovni malého dítěte“. I aktuální text, který žalobce sepsal při pohovoru k druhé žádosti, je dle velvyslanectví nesrozumitelný.

- Žalovaný k jazykové vybavenosti žalobce dále podotkl, že i přes tvrzenou známost se svou manželkou od roku 2016 či 2017 nejvíce snahu učít se český jazyk, což nesevředly o úmyslu žalobce žít se svou manželkou v ČR. Žalobce navíc při pohovoru uvedl, že žije „*u domě, na který si vzala úvěr*“, ačkoliv manželka žije v pronajatém městském bytě. Podle žalovaného je proto evidentní, že manželé o sobě neznají z důvodu jazykové bariéry základní informace.
 - Žalovaný se rovněž zabýval sociálně-ekonomickou situací žalobce a konstatoval, že se nachází ve složitém sociálním postavení, protože pracuje jako taxikář, má pouze základní vzdělání a není vlastníkem žádné nemovitosti. Žalovaný se dále domnívá, že vzhledem k finanční situaci manželky a mizivé šanci žalobce získat v ČR řádně placené zaměstnání, není reálné jejich tvrzení, že spolu chtějí mít dvě děti.
 - Žalovaný zároveň poukázal na skutečnost, že žalobce při pohovoru neuvedl, že manželce při její návštěvě v Tunisku daroval stříbrný řetízek, přestože žalobkyně toto v jejím pohovoru výslovně uvedla. Jde přitom o dar osobní povahy, a je proto dle žalovaného podivuhodné, že si žalobce na takový dar nevzpomněl.
 - Žalobce dle správních orgánů také uvedl nepravdivou informaci, totiž že bývalý manžel jeho manželky souhlasí s tím, že žalobce bude sdílet společnou domácnost s jeho dětmi. Manželka ovšem na stejnou otázku odpověděla pouze tak, že jí není známo, co na tuto skutečnost bývalý manžel říká.
26. Krajský soud předesílá, že pokud správní orgán hodlá zamítnout žádost z důvodu obcházení zákona účelovým uzavřením manželství, tíží jej v tomto směru důkazní břemeno. Správní orgán tedy musí prokázat úmysl žadatele obejít uzavřením sňatku právní předpisy cizineckého práva a úmysl nevést společný manželský život. Občan EU a jeho rodinný příslušník přitom nemusí dokazovat opravdovost uzavřeného manželství a postačí, pokud doloží vznik manželství. Tím zásadně dochází ke vzniku nároku na pobytové oprávnění. V případě existence pochybností o tom, zda manželství bylo uzavřeno účelově či nikoliv, má správní orgán povinnost rozhodnout *in favorem matronii*, tj. ve prospěch manželství (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015 – 40, bod 61, a ze dne 14. 12. 2020, č. j. 3 Azs 380/2019 – 53, bod 15 a zde citovanou judikaturu).
27. Stejně tak je nezbytné podotknout, že na rozhodnutí o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza nelze klást nároky obsažené v § 68 odst. 3 a § 89 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), což plyne zejména z § 168 zákona o pobytu cizinců, jenž vylučuje aplikaci druhé a třetí části správního řádu na v něm uvedená řízení. Tato skutečnost nicméně neznamená, že by rozhodnutí nemuselo být dostatečně odůvodněno. Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 21. 12. 2011, č. j. 5 Ans 5/2011 - 221, uvedl, že „[p]ovinnost správního orgánu sdělit neúspěšnému žadateli důvody neudělení víza odpovídá nárokům, které jsou na postup správního orgánu kladeny v souvislosti s povinností respektu k ústavou zaručeným právům a zákazem diskriminace a libovůle při výkonu zákonem svěřené působnosti. Neúspěšný žadatel má legitimní právní zájem na tom, aby mu byly důvody neudělení víza sděleny. Toto sdělení totiž může mít zásadní význam pro jeho další úvahy o tom, zda lze shledané nedostatky odstranit před případným podáním nové žádosti o udělení víza. Citované ustanovení je navíc třeba vykládat

v tom směru, že cizinci [...] musely být oznámeny nejen právní důvody neudělení víza, ale i konkrétní skutkové důvody a okolnosti, které vedly správní orgán k závěru, že je naplněn některý z důvodů pro neudělení víza [...].“ Nárok na informaci o důvodech neudělení víza se rovněž analogicky uplatní i na informaci o výsledku nového posouzení důvodů neudělení víza, protože žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza je specifickým opravným prostředkem, na jehož základě správní orgán znovu posuzuje, zda byly naplněny důvody pro neudělení víza (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2013, č. j. 9 As 92/2013 – 41).

28. Odůvodnění rozhodnutí správního orgánu by přitom mělo obsahovat jasné a přezkoumatelné vysvětlení, co vyvolalo pochybnosti o řádnosti manželství, jaké všechny skutečnosti správní orgán během řízení zjistil, které z nich hovoří ve prospěch závěru, že se jedná o řádné manželství, a které naopak proti tomuto závěru. Správní orgán tak nemůže vybírat pouze ty skutečnosti svědčící pro závěr o účelovém uzavření manželství, ale musí naopak nestranně posoudit skutečnosti svědčící pro i proti tomuto závěru (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018 – 39, body 19 a 20).
29. Krajský soud v bodě 25 odůvodnění rozsudku shrnul, na základě jakých důvodů žalovaný dospěl k závěru, že žalobce se dopustil obcházení zákona o pobytu cizinců účelovým uzavřením manželství. Krajský soud ale považuje tyto důvody za nedostatečné, podle názoru soudu žalovaný nedostal požadavkům, které na jeho rozhodování klade výše shrnutá judikatura Nejvyššího správního soudu.
30. Žalovaný v napadeném rozhodnutí zejména nezohlednil všechny zjištěné skutečnosti, respektive komplexně nezhodnotil i skutečnosti svědčící proti závěru, že jde o účelově uzavřené manželství. Žalovaný totiž, kromě jiného, poukazoval na rozpory, které měly vyplynout z pohovorů konaných s žalobcem a jeho manželkou dne 22. 10. 2019 v Tunisu, resp. na odboru cizinecké policie v České Skalici. Manželé se přitom, byť to z napadeného rozhodnutí není vůbec zřejmé, shodli v odpovědích na většinu společně položených otázek. Například shodně sdělili, kdy a kde proběhla jejich svatba, kdo manželům svědčil či jaké šaty měla manželka na sobě, čím se oba partneři živí a jaké mají vzdělání, zda manželka byla vdaná, kolik má manželka dětí a jak se jmenují, s kým v současné době manželka bydlí, jací rodinní příslušníci žalobce žijí v EU, kdo jsou nejlepší přátelé obou manželů, jaké výdaje manželé platí při návštěvě manželky v Tunisku, nebo že plánují založení rodiny. Dále také oba manželé stejně uvedli, na jaké straně postele spí, že manželka má jizvu na levé noze a manžel alergii. Nemalé množství odpovědí je pak neporovnatelných, protože správní orgány nepokládaly oběma manželům zcela stejné otázky a nevedly pohovory ve stejném rozsahu.
31. Žalovaný tedy nehodnotil pohovory v jejich celku. Žalovaný patrně vybral ty odpovědi žalobce a jeho manželky, v nichž shledal rozpory, a jiné odpovědi (tedy ty souladné) nijak nezmiňoval, protože je shledal v pořádku. Z toho však plyne, že za důležité žalovaný považuje toliko odpovědi, v nichž shledal rozpory, a naopak za nepodstatné považuje všechny ostatní, jakkoliv třeba souladné. Krajskému soudu však není zřejmé, z jakého důvodu žalovaný považoval za relevantní to, že se žalobce neučí česky, či že neuvedl, že manželce věnoval stříbrný řetízek, ale nijak nerefletoval skutečnost, že se žalobce i jeho manželka shodli v podstatných a velmi důležitých osobních informacích.

32. Hodnocení některých odpovědí jako vzájemně rozporných je navíc přinejmenším zavádějící. Žalovaný například konstatoval, že *„žadatel prokazatelně uvedl během pohovoru nepravdivou informaci, když řekl, že bývalý manžel jeho manželky souhlasí s tím, že žadatel bude vést s jeho dětmi společnou domácnost.“* Manželka žalobce totiž k témuž sdělila, že jí *„není známo, co na to říká“*. Tato dvě tvrzení se ale nemusí nutně vylučovat, pokud měl správní orgán pochyby o jejich souladu, měl se spíše pokusit o vyjasnění tohoto nesouladu. Pro případ nejasných odpovědí manželů je totiž žádoucí, aby *„[...] správní orgán reagoval na odpovědi manželů, podrobněji se věnoval problematičtým částem a vyjasňoval případné nejasnosti“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018 - 39, zejm. body 40 až 41).
33. Dále je třeba poukázat na skutečnost, že žalovaný v napadeném rozhodnutí odkazuje i na předchozí pohovory konané s žalobcem a jeho manželkou a na předchozí rozhodnutí, kterým rozhodl o žádosti žalobce o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza. Například na str. 2 napadeného rozhodnutí žalovaný odkazuje na vyjádření manželky žalobce v rámci předchozí žádosti o udělení krátkodobého víza ohledně okolností seznámení manželů a stejně tak činí na str. 3 ve vztahu k vyjádření manželky žalobce k okolnostem svatby. Na stejném místě žalovaný odkazuje na rozhodnutí o předchozí žádosti, v němž údajně vyzval žalobce, aby za účelem prokázání svého tvrzení doložil fotodokumentaci. Na totožné straně žalovaný zmiňuje, že žalobce byl v době podání předchozí žádosti nezaměstnaný a že uvedl, že jeho rodina vlastní několik domů. Rozhodnutí o předchozí žádosti žalobce, stejně jako přepisy předchozích pohovorů provedených s žalobcem a jeho manželkou, ale nejsou součástí vízového spisu předloženého žalovaným soudem. Krajský tak nemá možnost ověřit některá tvrzení, která žalovaný připisuje žalobci či jeho manželce, nebo to, zda žalovaný opravdu poskytl žalobci poučení, co má napříště přiložit k žádosti o udělení víza.
34. Krajský soud dodává, že z rozsudků správních soudů, na které žalovaný odkázal během soudního jednání, je veřejně dostupný (na stránkách www.nssoud.cz) toliko rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2020, č. j. 44 A 65/2019 – 19. K ostatním žalovaným citovaným soudním rozhodnutím se proto krajský soud nebude vyjadřovat. Pokud jde o zmíněný rozsudek Krajského soudu v Praze, žalovaný se dovolává úvah soudu o možnosti prokázat účelovost manželství. Zdejší soud s těmito právními úvahami v obecné rovině souhlasí, nyní posuzovaná věc je ale skutkově odlišná. Navíc v případě, v němž rozhodoval Krajský soud v Praze, žalobce *„postavil svoji žalobu na tvrzení, že žalovaný postupoval procesně vadně, čemuž však soud nepřisvědčil. Současně žalobce nevznese žádnou konkrétní argumentaci proti důvodům, které formuloval žalovaný a které ho vedly k tomu, že žádost žalobce zamítl. Proto se soud této otázce dále věcně nevěnoval (...).“* (bod 25 rozsudku č. j. 44 A 65/2019 – 19).
35. Krajský soud uzavírá, že napadené rozhodnutí a žalovaným předložená spisová dokumentace neumožňují náležité posouzení otázky, zda se žalobce dopustil obcházení zákona o pobytu cizinců účelovým uzavřením manželství. V dalším řízení proto bude na žalovaném, aby přezkoumatelným způsobem vyložil, které skutečnosti považuje za rozhodné pro závěr o účelovém manželství, a vedle toho náležité zdůvodnil, proč určité skutečnosti (či podklady) nepovažuje za způsobilé vyvrátit pochybnosti o účelovosti uzavřeného manželství. Zároveň je třeba učinit součástí spisové dokumentace veškeré písemnosti, z nichž žalovaný při svém rozhodování bude vycházet.

VI. Závěr a náklady řízení

36. Krajský soud z výše uvedených důvodů zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).
37. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s, dle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, krajský soud mu proto přiznal náhradu nákladů řízení. Žalobce má právo na náhradu zaplaceného soudního poplatku za žalobu proti správnímu rozhodnutí ve výši 3 000 Kč, jiné náklady řízení žalobce neuplatnil. Žalovaný je tedy povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 3 000 Kč, a to do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku do rukou jeho zástupkyně.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 29. července 2021

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu